

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

KLASA 21 (1)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

IZDAN 15. JANUARA 1925

PATENTNI SPIS BROJ 2447.

Simens & Halske A. G. Berlin — Beč.

Kabl sa stalno odeljenim samo-induktivitetom i izjednačenjem govora u sporednim linijama pomoću dopunskih kondenzatora.

Prijava od 18. jula 1923.

Važi od 1. novembra 1923.

Pravo prvenstva od 11. novembra 1922. (Nemačka).

Kod izjednačenja govora u sporednim linijama pomoću dopunskih kondenzatora sa pu-pinisiranim provodnicima vrši se izjednačenje kapacitete i induktivne veze za svako odstojanje kalem-a. Prema tome ima isto toliko kondenzatorskih sandučića (grupa) koliko i kalem-skih za jednu talasnu dužinu, a rastojanje između kondenzatorskih sandučića podjednako je rastojanjima između kalem-skih sandučića. Otuda su kondenzatorski sandučići isto tako raspoređeni po Pupinovom pravilu te se prema tome upotrebljavaju pet do šest kondenzatorskih sandučića za jednu talasnu dužinu.

Upotrebljujući isto pravilo pri izjednačenju govora u sporednim linijama kod kablova sa neprekidno podjelenim induktivnim opterećenjem n. pr. kod Krarup-kablova sa gvozdenim omotavanjem, nadjeno je, da je govor u sporednim linijama nešto malo poboljšan.

Teorijska razmišljanja, koja će se u sledećem objasniti, pokazala su kao rezultat, da treba kod kablova sa neprekidno podjelenom samo-indukcijom raznih kondenzatorskih sandučića birati mnogo manji nego što to ispada po Pupinovom pravilu, i to se moraju za tole primetnije poboljšanje govora predvideti najmanje dvanaest kondenzatorskih sandučića, a bolje bi bilo i više za jednu talasnu dužinu.

Opšta teorija unutarnje indukcije u pupiniziranim provodnicima (naučne publikacije iz Siemens-Konzern, 1921, sveska 3 strana 18) daje za kapacitivnu indukcionu struju u dvoj-

nom provodniku sa talasnim otporom β_2 a konstantom za širenje ovaj odnos:

$$I_n = V_a \cdot \frac{\beta_2}{k + \beta_2} \sum k v p e^{-(s_1 + s_2)x} \quad (1)$$

Gde R znači prividni otpor prijemnika, K V kapacitivnu vezu u V -tom polju kalemova, $p = jw$ i s konstantu rasprostiranja induciranoj provodnika. Iz ovog odnosa proizlazi homogena linija, koja je vreća u odnosu na četiri provodničke konstante, naime kao granica za kalem-sko odstojanje s_2 , te se tako dobija:

$$I_n = V_a \frac{\beta_2}{k + \beta_2} \int_0^e k p e^{-(s_1 + s_2)x} dx \quad (2)$$

Na mesto zbiru dolazi integracija po dužini provodnika l , k je funkcija odstojanja x od početka provodnika. Ako je veza čisto induktivna, naime ravna m za jedinicu dužine, onda izlazi istim putem

$$I_n = V_a \frac{1}{k + \beta_2} \cdot \frac{1}{\beta_1} \int_0^e m p e^{-(s_1 + s_2)x} dx \quad (3)$$

Ako postoje obe vrste veza onda se dobija

$$I_n = V_a \frac{1}{k + \beta_2} \cdot \int_0^e \left[\left(k \beta_2 + \frac{m}{\beta_1} \right) p - (s_1 + s_2)x \right] e^{-(s_1 + s_2)x} dx \quad (4)$$

ili

$$I_n = V_a \frac{\beta_2}{k + \beta_2} \int_0^e \left(k + \frac{m}{\beta_1 \beta_2} \right) p e^{-(s_1 + s_2)x} dx$$

Iz ovoga se najpre vidi, kolika se kompenzacija induktivne veze može izvršiti dopunskom kapacitetnom. Mogućnost ovog postupka data je time, što su talasni otpornici β_1 i β_2 u vazkrugu govornih frekvencija kod induktivno opterećenih provodnika pretežno stvarni i konstantni. Otuda se može staviti da je:

$$k + \frac{m}{\beta_1 \beta_2} = k \quad (5)$$

i ova veličina označiti kao elektromagnetska veza između oba provodnika, ona u opšte menja svoju vrednost sa x , a međutim stvarno je nezavisna od frekvencije. Radi skraćenja unosi se još jedna srednja veličina za rasprostiranje, koja se dobija na osnovu odnosa $s_1 + s_2 = 2s$ (6)

Onda će biti:

$$I_n = V_a \frac{\beta_2}{k + \beta_2} p \int_0^s k e^{-2s x} dx \quad (7)$$

Za mali odeljak dužine S , koji mi biram, kao izjednačujući deo jeste prema tome ravno:

$$I_n = V_a \frac{\beta_2}{k + \beta_2} p \int_0^s k e^{-2s x} dx \quad (8)$$

Odos bi dao prijemnoj struji, ako je provodnik ma kakvim dejstvom u ostalom delu S do l već izjednačen, t. j. on izražuje odnose, kakvi postoje za vreme izjednačenja. Ovde se može pretpostaviti da je S dovoljno malo, da je približno:

$$e^{-2s} = 1 - 2s$$

O umesnosti ove pretpostavke može se čovек naknadno uveriti. Onda će biti:

$$I_n = V_a \frac{\beta_2}{k + \beta_2} p \left[\int_0^s k dx - 2s \int_0^s x k dx \right] \quad (8a)$$

Ako se razgledaju β i u meri ugla α , onda je

$$I_n = V_a \frac{\beta_2}{k + \beta_2} p \left[\int_0^s k (1 - 2\beta x) dx - j 2 \alpha \int_0^s k x dx \right] \quad (9)$$

Ako se u početku provodnika, kod $x=0$, K doda veza K_0 , radi kompenzacije prvobitne postojće, onda postaje indukciona struja

$$I_n = V_a \frac{\beta_2}{k + \beta_2} p \left[k_0 + \int_0^s k (1 - 2\beta x) dx - j 2 \alpha \int_0^s k x dx \right] \quad (10)$$

Odatle se vidi, da se pri izjednačenju može kompenzirati samo deo $\int_0^s k (1 - 2\beta x) dx$. Ostavljaju još jedna veza veličine $2\alpha \int_0^s k x dx$ koja

se ne uklanja a koja smanjuje dobrotu izjednačenja. Ako se prosečno prepostavi da je

K nezavisno od x , onda se može naznačiti da je:

$$K_0 = -K_s + K \beta \cdot s^2$$

ostala veza je $\Delta = K \alpha \cdot s^2$.

Za vreme dok je pre izjednačenja absolutni iznos induktivne struje bio

$$(I_n) = \left(V_a \frac{\beta_2}{k + \beta_2} \right) \omega k s \sqrt{(1 - \beta s)^2 + \alpha^2 s^2} \quad (11)$$

dolazi

$$(I'_n) = \left(V_a \frac{\beta_2}{k + \beta_2} \right) \omega k \alpha s^2 \quad (12)$$

još jedan poremećaj posle unošenja K_0 .

Odnos $(I_n):(I'_n)$, koji će biti merile za stepen poboljšanja dobivenog izjednačenjem. Po jed. (11 i 12) jeste:

$$n = \sqrt{(1 - \beta s)^2 + \alpha^2 s^2}$$

$$(n \alpha s)^2 = (1 - \beta s)^2 + \alpha^2 s^2$$

$$\alpha s \sqrt{n^2 - 1} = 1 - \beta s$$

$$\text{dakle } s = \frac{1}{\alpha \sqrt{n^2 - 1} + \beta} \text{ ako je } n > 1 \text{ } s = \frac{1}{\alpha n} \quad (13)$$

Ovo je traženi odnos za veličinu izjednačavajućeg odeljka. Primer: za Kararup-kabel neka je $R = 30 \text{ Ohm}$

$$L = 0,01 \text{ H}$$

$$C = 0,035 \mu \text{F}$$

Traži se da se otkloni govor u sporednim linijama na peti deo prvobitne indukcije. Prema poznatom obrazcu za frekvenciju $\omega = 5000$.

$$\alpha = \omega \sqrt{L C} \sqrt{1 + \left(\frac{R}{2 \omega L} \right)^2} = \\ = 9,4 \cdot 10^{-2} \cdot 1,14 = 0,107.$$

$$\beta = \frac{R}{2} \sqrt{\frac{C}{L}} \frac{1}{\sqrt{1 + \left(\frac{R}{1 \omega L} \right)^2}} = \\ = \frac{0,0281}{1,14} = 0,0247 \quad (13a)$$

Odatle izlazi po jed. (13) sa $n = 3$

$$s = 1,8 \text{ km.}$$

U tim bi razmacima valjalo raspoređiti kondenzatorske sandučice.

Idući za Pupinovim pravilom došlo bi se pod istim datim okolnostima ka odstojanju kondenzatorskih sandučića od 8,4 Km. odstojanje, koje je suviše veliko, da bi pokazalo izvesno poboljšanje. Prema gore navedenom iznosilo bi za to

$$n = 1,34$$

Pošto se kod velikih veza u kablu mora tražiti i veći stepen izjednačenja, dakle veće n ,

pa prema ovom izlaganju u stvari zavisi dužina odseka za izjednačenje od dobrote fabrikacije kabela.

PATENTNI ZAHTEVI:

1) Kabl sa stalno podeljenom samoinduktivnošću i sa izjednačenjem govora u sporednim linijama pomoću dopunskih kondenzatora, naznačen time, što je učinjen takav proračun odstojanja između uzastopnih kondenzatorskih grupa, da najmanje dvanaest

istih, ali bolje le više, dolaze na jednu talsnu dužinu.

2) Kabl sa stalno podeljenim samo-induktivitetom po zahtevu 1 naznačen time, što se proračun odstojanja kondenzatorskih grupa vrši po jednačini $s = \frac{1}{\alpha n}$ u kojoj s označava odstojanje izmedju kondenzatora, α ugao linijske i n odnos izmedju prvobitne indukcije posle izjednačenja.

PATENT U.S.P. 15 BR. 2468

